

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIË

AVIS 37.323/2/V

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

ADVIES 37.323/2/V

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre des vacations, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre des Entreprises publiques, le 3 juin 2004, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "fixant la forme et les modalités générales de la loterie publique «Euro Millions» organisée par la Loterie Nationale", a donné le 2 septembre 2004 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantiekamer, op 3 juni 2004 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Overheidsbedrijven verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot bepaling van de vorm en de algemene voorwaarden van de door de Nationale Loterij georganiseerde openbare loterij «Euro Millions»", heeft op 2 september 2004 het volgende advies gegeven :

Examen du projet

Préambule

Alinéa 1er

Il convient d'ajouter l'article 6, § 3 de la loi du 19 avril 2002 relative à la rationalisation du fonctionnement de la gestion de la Loterie Nationale.

Dispositif

Article 4

Dès lors que le jeu "Euro Millions" se caractérise notamment, selon l'article 3 du projet, par le respect par les Loteries participantes d'une série de règles de jeu communes, il convient que l'arrêté en projet détermine de manière exhaustive quelles sont ces règles communes.

En conséquence, les mots "entre autres" figurant à l'alinéa 1er doivent être omis.

En outre, à l'article 3, il serait plus clair d'omettre les mots "d'une série".

Article 7

La première phrase de l'alinéa 2 de la disposition en projet paraît dépourvue de toute portée étant donné qu'il résulte de l'article 12 du projet que c'est le ticket de jeu délivré par l'imprimante connectée au terminal qui constituera la preuve de participation à la loterie concernée par le projet.

Quant à la seconde phrase de l'alinéa 2, elle paraît également inutile : il va en effet de soi que chaque participant peut disposer librement d'un bulletin qui lui appartient ⁽¹⁾.

L'alinéa 2 doit, dès lors, être omis.

Article 12

Le dernier alinéa de la disposition en projet ne peut abandonner au comité de direction de la Loterie Nationale le soin d'édicter l'ensemble des règles relatives à la matière de l'annulation d'un ticket de jeu.

Conformément à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 19 avril 2002, précitée, le Roi doit arrêter les modalités générales applicables à cette matière, le Comité de direction étant pour sa part compétent pour arrêter les modalités particulières d'exécution y relatives.

Article 13

Il convient d'omettre les mots "et fait seul foi en cas de contestation". En effet, il n'appartient pas au Roi de modifier les règles légales relatives à la force probante.

Article 14

1. Aux alinéas 3, 5 et 7, il convient de préciser ce que recouvre la notion d'"auditeur indépendant", lequel doit, par son statut, être à même de garantir que le tirage s'est déroulé de manière régulière.

⁽¹⁾ Par ailleurs, cette phrase induit en erreur sur les pouvoirs du Roi en la matière : elle donne en effet à penser qu'il serait éventuellement compétent pour apporter des limitations à la libre disposition des biens, alors qu'une ingérence dans l'exercice du droit de propriété nécessite une intervention du législateur.

2. Le dernier alinéa doit être omis : il n'appartient pas au Roi d'édicter une règle tendant à déroger aux dispositions du droit commun en matière de responsabilité civile.

Article 21

Étant donné que 50 % des mises seront attribués au paiement des gains et à la provision du "Fonds Booster", il semble que la Loterie Nationale percevra les 50 % restants des mises.

Il va de soi que ces recettes, de même que l'attribution des sommes versées au "Fonds Booster" et revenant à la Loterie Nationale par application de l'article 19 en cas de cessation du jeu "Euro Millions", seront soumises aux règles du chapitre VII de la loi du 19 avril 2002, précitée, relatif à la rente de monopole et l'affectation des subsides de la Loterie Nationale.

Article 22

Le projet gagnerait à prévoir un délai minimum pendant lequel les gains seront payables en cas de report d'un tirage à une date ultérieure : en effet, tel que l'alinéa 2 est rédigé, le projet pourrait aboutir à ce que les gains ne soient payables que pendant une période très courte si le tirage était reporté à une date ultérieure relativement éloignée de la date initialement fixée.

Article 23

Dès lors que le Roi est habilité à fixer les modalités générales des loteries publiques organisées par la Loterie Nationale, Il ne peut simplement prévoir que le paiement des lots est effectué par les moyens jugés utiles par la Loterie Nationale. Il Lui

appartient au contraire de préciser dans l'arrêté en projet quels sont les divers modes de paiement possibles des lots, en laissant le cas échéant à la Loterie Nationale le soin de choisir le mode de paiement le plus adéquat, en fonction du montant à payer ⁽²⁾.

Article 24

1. Il n'appartient pas au Roi d'exclure les recours juridictionnels. Afin d'éviter tout doute à ce sujet, il convient de commencer la première phrase de cet article par les mots : "Sous réserve des recours juridictionnels, ...".

2. En ce qui concerne la computation de délai de réclamation en cas de tirage reporté, il est renvoyé à l'observation formulée sous l'article 22.

3. Le dernier alinéa dispose que

"Toute réclamation doit être accompagnée du billet concerné au dos duquel le participant inscrit ses nom, prénom et adresse."

L'auteur du projet est invité à examiner s'il ne serait pas souhaitable d'assurer au réclamant, en certains cas, une protection en cas de perte du billet à l'occasion de la réclamation. À cet égard, l'auteur du projet pourrait, par exemple, s'inspirer de la "reconnaissance de dépôt en faveur du porteur" prévue à l'article 26, alinéa 2, 1°, de l'arrêté en projet ⁽³⁾.

⁽²⁾ Dans le même sens, mais sous l'empire de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie Nationale, voyez l'avis 32.415/4, donné le 12 novembre 2001 par la section de législation du Conseil d'État sur un projet devenu l'arrêté royal du 15 janvier 2002 concernant les modalités d'émission de la loterie à billets, appelée "WIN FOR LIFE", loterie publique organisée par la Loterie Nationale.

⁽³⁾ Dans le même sens, voyez l'avis 32.415/4, précité.

Article 26

Au 2°, le mot "si" doit être omis.

Article 27

À l'alinéa 1er, les mots "ou opposition" seront omis parce qu'ils pourraient être interprétés comme une dérogation à l'article 2279 du Code civil ainsi qu'aux articles 1464 et 1465 du Code judiciaire, ce qui n'est pas au pouvoir du Roi : seul le législateur pourrait déroger au droit de suite consacré par ces dispositions ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Dans le même sens, voyez l'avis 32.415/4, précité.

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

Eerste lid

Artikel 6, § 3, van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij dient te worden toegevoegd.

Dispositief

Artikel 4

Doordat het spel "Euro Millions" onder meer gekenmerkt wordt, volgens artikel 3 van het ontwerp, door de verplichting voor de Deelnemende Loterijen om een reeks gemeenschappelijke spelregels na te leven, dienen deze gemeenschappelijke regels op een exhaustieve wijze in het ontworpen besluit te worden bepaald.

Bijgevolg moeten de woorden "onder meer" in het eerste lid vervallen.

Bovendien zou artikel 3 duidelijker zijn als de woorden "een reeks" vervallen.

Artikel 7

De eerste zin van het tweede lid van de ontworpen bepaling lijkt geen enkele draagwijdte te hebben, aangezien uit artikel 12 van het ontwerp blijkt dat het deelnemingsticket, dat wordt afgedrukt door de met de terminal verbonden printer, geldt als bewijs van deelneming aan de loterij waarover het ontwerp handelt.

De tweede zin van het tweede lid lijkt eveneens overbodig : het spreekt immers vanzelf dat elke deelnemer vrij kan beschikken over een formulier dat hem toebehoort ⁽¹⁾.

Het tweede lid dient derhalve te vervallen.

Artikel 12

Het kan niet aan het directiecomité van de Nationale Loterij worden overgelaten, zoals in het laatste lid van de ontworpen bepaling, om alle regels betreffende de aangelegenheid van de annulatie van een deelnemingsticket te bepalen.

Overeenkomstig artikel 3, § 1, eerste lid, van de voormelde wet van 19 april 2002, dient de Koning de algemene regels vast te stellen die op deze aangelegenheid van toepassing zijn, terwijl het directiecomité van zijn kant bevoegd is om de bijzondere uitvoeringsbepalingen die erop betrekking hebben, vast te stellen.

Artikel 13

De woorden "en geldt bij betwisting als enig bewijs" dienen te vervallen. Het komt immers niet aan de Koning toe om de wettelijke bepalingen betreffende de bewijskracht te wijzigen.

Artikel 14

1. In het derde, vijfde en zevende lid dient te worden gepreciseerd waarop het begrip "onafhankelijke auditor" betrekking heeft, die door zijn status ervoor garant moet kunnen staan dat de trekking regelmatig verlopen is.

⁽¹⁾ Deze zin is overigens misleidend wat betreft de bevoegdheden van de Koning terzake : hij wekt immers de indruk dat Hij eventueel bevoegd zou zijn om beperkingen te verbinden aan de vrije beschikking over goederen, terwijl een inmenging in de uitoefening van het eigendomsrecht een initiatief van de wetgever vereist.

2. Het laatste lid dient te vervallen : het komt de Koning niet toe een bepaling uit te vaardigen die ertoe strekt af te wijken van de bepalingen van gemeen recht inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid.

Artikel 21

Aangezien 50 % van de ingezette bedragen terugvloeit naar de winstuitkering en naar het aanleggen van het "Boosterfonds", lijkt het dat de Nationale Loterij de resterende 50 % van de inzetten zal ontvangen.

Het is vanzelfsprekend dat deze ontvangsten, alsmede de toewijzing van de sommen die in het "Boosterfonds" worden gestort en die met toepassing van artikel 99 toekomen aan de Nationale Loterij in geval van beëindiging van de organisatie van het spel "Euro Millions", onderworpen zijn aan de bepalingen van hoofdstuk VII van de voornoemde wet van 19 april 2002, betreffende de monopolierente en de bestemming van de subsidies van de Nationale Loterij.

Artikel 22

Het zou het ontwerp ten goede komen als erin een minimumtermijn wordt bepaald waarbinnen de winst betaalbaar is wanneer een trekking wordt verschoven naar een latere datum : zoals het tweede lid immers geredigeerd is, zou het ontwerp ertoe kunnen leiden dat de winst slechts betaalbaar is gedurende een zeer korte periode indien de trekking verschoven is naar een latere datum die relatief verwijderd is van de oorspronkelijk vastgestelde datum.

Artikel 23

Doordat de Koning gemachtigd is om de algemene regels te geven voor openbare loterijen die georganiseerd worden door de Nationale Loterij, kan Hij niet gewoon bepalen dat de uitbetaling van de loten geschiedt met de middelen die de Nationale Loterij nuttig acht. Hij dient daarentegen in het ontworpen besluit te preciseren

.../...

welke verschillende wijzen van betaling van de loten mogelijk zijn, waarbij het in voorkomend geval aan de Nationale Loterij kan worden overgelaten om, naargelang van het uit te betalen bedrag, de meest geschikte wijze van uitbetaling te kiezen ⁽²⁾.

Artikel 24

1. Het komt de Koning niet toe rechterlijke beroepen uit te sluiten. Om alle twijfel in dit verband weg te nemen, dient de eerste zin van dit artikel te beginnen met de woorden : "Onder voorbehoud van rechterlijke beroepen, ...".

2. Wat betreft de berekening van de termijn voor het indienen van klachten wanneer de trekking verschoven is, wordt verwezen naar de opmerking bij artikel 22.

3. Het laatste lid bepaalt :

"Elke klacht moet vergezeld gaan van het betrokken deelnemingsticket. Op de keerzijde van het deelnemingsticket moet de deelnemer, zijn naam, voornaam en adres vermelden."

De steller van het ontwerp wordt verzocht na te gaan of het niet raadzaam zou zijn ervoor te zorgen dat de indiener van een klacht in sommige gevallen beschermd is als het bij de klacht gevoegde biljet zoek raakt. Daarvoor zou de steller van het ontwerp bijvoorbeeld kunnen aanhaken bij de bewoordingen "ontvangt de houder van het deelnemingsticket een bewijs van afgifte" van artikel 26, tweede lid, 1°, van het ontworpen besluit ⁽³⁾.

⁽²⁾ Zie in dezelfde zin, maar onder de gelding van de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij, advies 32.415/4, gegeven op 12 november 2001 door de afdeling Wetgeving van de Raad van State over een ontwerp dat het koninklijk besluit van 15 januari 2002 betreffende de wijze van uitgifte van de loterij met biljetten, "WIN FOR LIFE" genaamd, een openbare loterij georganiseerd door de Nationale Loterij, geworden is.

⁽³⁾ Zie in dezelfde zin het voormelde advies 32.415/4.

Artikel 26

In de Franse tekst van onderdeel 2° moet het woord "si" vervallen.

Artikel 27

In het eerste lid dienen de woorden "noch verzet" te vervallen omdat ze zouden kunnen worden geïnterpreteerd als een afwijking van artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede van de artikelen 1464 en 1465 van het Gerechtelijk Wetboek, waarvoor de Koning niet bevoegd is : alleen de wetgever kan afwijken van het recht van zaaksgevolg dat door die bepalingen wordt vastgelegd ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Zie in dezelfde zin het meergenoemde advies 32.415/4.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs
de Heren

Y. KREINS,

président de chambre,
kamervoorzitter,

F. DAOUT,
J. JAUMOTTE,

conseillers d'État,
staatsraden,

Madame
Mevrouw

A.-C. VAN GEERSDAELE,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par M. P. RONVAUX,
auditeur adjoint.

Het verslag werd uitgebracht door de
H. P. RONVAUX, adjunct-auditeur.

La concordance entre la version française et la
version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de
M. J. JAUMOTTE.

De overeenstemming tussen de Franse en de
Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van
de H. J. JAUMOTTE.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

A.-C. VAN GEERSDAELE

Y. KREINS